

TOELICHTING

A Algemeen

1. Doel en aanleiding

In het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst'¹ (2017) is opgenomen dat er een aparte regeling komt voor energiecoöperaties die het mogelijk maakt dat omwonenden makkelijker kunnen participeren in productie-installaties voor hernieuwbare energie in hun directe omgeving. De onderhavige Subsidieregeling coöperatieve energieopwekking (hierna: de regeling) geeft hieraan invulling.

In de Wet belastingen op milieugrondslag is een fiscale voorziening opgenomen (hierna: fiscale postcoderegeling). Als een coöperatie of een vereniging van eigenaars (hierna: VvE) duurzame elektriciteit opwekt, krijgen de leden op grond van deze fiscale postcoderoosregeling korting op de energiebelasting, zolang deze leden wonend of gevestigd zijn in de zogenaamde postcoderoos. Deze fiscale postcoderoosregeling is per 1 januari 2021 komen te vervallen voor nieuwe productie-installaties, maar blijft van toepassing op de reeds bestaande gevallen.

De regeling is bedoeld om nieuwe lokale initiatieven voor productie-installaties voor hernieuwbare energie door coöperaties of VvE's te ondersteunen en vervangt daarmee de fiscale postcoderegeling. Het is voor coöperaties en VvE's belangrijk dat er zekerheid bestaat over de toekomstige inkomsten en of deze voldoende zijn voor een rendabele exploitatie van de productie-installatie. Deze regeling biedt deze zekerheid. Productie-installaties worden via deze regeling ondersteund met een passend bedrag per kWh dat aansluit bij de kosten van de productie-installatie.

2. De regeling

2.1 Hoofdpijnen van de regeling

Op grond van de regeling kan subsidie worden verstrekt aan energiecoöperaties en VvE's. Deze subsidie kan door de Minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: minister) worden verstrekt voor hernieuwbare elektriciteitsproductie met een productie-installatie die valt onder een aangewezen categorie productie-installaties (zon, wind en waterkracht).

De regeling is bedoeld om lokale opwek met productie-installaties voor hernieuwbare energie te ondersteunen. Daarom is het nodig dat wordt afgebakend wanneer sprake is van lokale opwek en wanneer niet. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde postcoderoos. Zowel de productie-installatie als de leden van de coöperatie of VvE zullen gevestigd moeten zijn in deze postcoderoos.

De subsidie is een exploitatiesubsidie: de subsidie wordt betaald voor de productie van elektriciteit, uitgedrukt in het geproduceerd aantal kWh. Met het verstrekken van de subsidie wordt gedurende vijftien jaar het verschil tussen de gemiddelde kostprijs van de hernieuwbare elektriciteit en de relevante gemiddelde marktprijs van elektriciteit geheel of gedeeltelijk gecompenseerd. Dit verschil wordt ook wel de onrendabele top genoemd. Daarbij wordt een redelijk rendement op eigen vermogen gehanteerd.

Onder de regeling hangt een aantal besluiten die verder invulling geven aan de regeling.

In het vervolg van dit hoofdstuk worden de verschillende componenten nader toegelicht.

2.2 Opbouw regeling en besluiten

Op grond van de regeling kan de minister jaarlijks een openstellingsbesluit vaststellen met daarin het subsidieplafond voor dat jaar en de periode waarin aanvragen kunnen worden ingediend.

¹ Vertrouwen in de toekomst, Regeerakkoord 2017-2021, VVD, CDA, D66 en ChristenUnie 10 oktober 2017, pagina 39.

In het openstellingbesluit worden de categorieën productie-installaties aangewezen die in die periode voor subsidie in aanmerking komen en worden per categorie productie-installaties het basisbedrag, het maximum aantal vollasturen, de basiselektriciteitsprijs en voor het lopende jaar het voorlopige correctiebedrag vastgesteld.

Ten behoeve van de bevoorschotting worden jaarlijks met een separaat besluit voor 1 november de voorlopige correctiebedragen vastgesteld voor het komende jaar en worden jaarlijks voor 1 april de definitieve correctiebedragen vastgesteld voor het afgelopen jaar.

2.3 De postcoderoos

Om te borgen dat alleen productie-installaties met lokale participatie worden gestimuleerd dienen de productie-installatie en de leden van de coöperatie of VvE gevestigd te zijn in dezelfde postcoderoos. Een postcoderoos bestaat uit één centraal 4-cijferig postcodegebied, plus de direct daaraan grenzende 4-cijferige postcodegebieden. Bij de subsidieaanvraag moet worden aangegeven wat de beoogde postcoderoos is.

De postcoderoos is een heldere, werkbare afbakening en een geschikte geografische maat voor lokaliteit. Lokaal niveau wordt gezien als het niveau van wijken of kleine dorpen. Voor de regeling is dit wijk- en dorpsniveau vertaald naar een toepasbaar criterium met duidelijke grenzen: de postcode waarin de aansluiting van een productie-installatie of een woning of bedrijf is gelegen is een objectief gegeven. Een puur afstandscriterium zou onwerkbaar zijn. Per woning zou telkens moeten worden vastgesteld wat de afstand tot de productie-installatie is. Daarbij zouden dunbevolkte gebieden in het nadeel zijn omdat er binnen de toegestane afstand tot de installatie veel minder potentiële aansluitingen liggen. Bij een keuze voor gemeentegrenzen zou enerzijds het lokale niveau in veel gevallen worden overstegen, terwijl anderzijds inwoners aan de rand van een gemeente niet zouden kunnen meedoen aan productie-installaties in buurgemeenten waar zij praktisch naast wonen. De gemeentegrens is ook slechter toepasbaar uit oogpunt van gelijke behandeling, gezien de grote verschillen in omvang en inwonertal tussen gemeenten onderling.

2.4 Doelgroep

De regeling is toegankelijk voor coöperaties en VvE's als rechtsvorm zoals omschreven in het Burgerlijk Wetboek. Met het oog op de doelstelling van de regeling is het van belang dat alleen rechtsvormen toegang tot de regeling hebben waarbinnen door de leden wordt samengewerkt en alle leden zeggenschap hebben. Dit is het geval bij coöperaties en VvE's. Om als coöperatie voor subsidie in aanmerking te komen, is het vereist dat de coöperatie tenminste als een van haar doelstellingen de productie van hernieuwbare energie heeft.

De coöperatie of VvE vraagt de subsidie aan en is de ontvanger van de subsidie. De coöperatie of VvE is immers ook de entiteit die investeert in de productie-installatie en die ook de inkomsten ontvangt uit bijvoorbeeld de verkoop van de opgewekte energie. De coöperatie of VvE heeft zodoende de centrale regie over de financiën met betrekking tot de energieproductie. De regeling stelt geen eisen aan de verdeling van de subsidie door een coöperatie of VvE aan haar leden, omdat dat niet nodig is voor de effectieve stimulering van hernieuwbare energieproductie of uitvoering van de regeling.

2.4.1 Eisen aan een coöperatie ten aanzien van de leden

Een coöperatie kan zich uitstrekken over een groot grondgebied. Om het lokale, kleinschalige en participatieve karakter van de regeling te borgen, moet de coöperatie er voor zorgen dat er voldoende leden, die wonen of gevestigd zijn binnen de postcoderoos, meedoen aan de realisatie van de productie-installatie en moeten die leden ook aan enkele andere vereisten voldoen.

Een coöperatie kan speciaal worden opgericht voor de realisatie van een productie-installatie en zich uitsluitend daar op richten. Dit is de meest eenvoudige vorm. In de praktijk zal het veel voorkomen dat één coöperatie meerdere productie-installaties gaat realiseren en leden zal hebben uit een groter gebied dan één postcoderoos.

Om te voorkomen dat steeds een nieuwe coöperatie opgericht zou moeten worden, met alle bijbehorende kosten, is het in op grond van de regeling mogelijk dat één coöperatie meerdere productie-installaties realiseert en dus ook meerdere aanvragen om subsidie indient. In de regeling wordt daarom onderscheid gemaakt tussen leden die deelnemen aan de investering in de productie-installatie waarvoor subsidie wordt aangevraagd (deelnemende leden) en overige leden van de coöperatie.

Deelnemende leden worden in de regeling gedefinieerd als leden die een financiële inleg gedaan hebben in de productie-installatie waarvoor de subsidie is toegekend. Op aanvraag moet de coöperatie dit aan kunnen tonen door de schriftelijke overeenkomsten tussen de leden en de coöperatie te overleggen waarin deze afspraken, rechten en plichten zijn vastgelegd. De coöperatie krijgt tot een half jaar na afgeven van de beschikking tot subsidieverlening de tijd om deelnemende leden te werven en een ledenlijst aan te leveren met gegevens van de deelnemende leden. Hiervoor is gekozen omdat het voor een coöperatie moeilijk is om leden te werven die een financiële inleg willen doen in een productie-installatie als nog onzeker is of de subsidie daadwerkelijk wordt toegekend.

Voor de deelnemende leden geldt dat de coöperatie er zorg voor moet dragen dat deze aan een aantal vereisten voldoen:

- 1) De deelnemende leden van een coöperatie wonen of zijn gevestigd in de postcoderoos die in de beschikking tot subsidieverlening is vastgelegd. Als tijdens de looptijd van de subsidieregeling een lid van een coöperatie verhuist naar een adres gelegen buiten de postcoderoos, dan kan hij deelnemend lid blijven van de coöperatie. Nieuwe deelnemende leden die later instappen moeten op het moment dat zij de overeenkomst met de coöperatie tekenen, wonen of gevestigd zijn in de postcoderoos.
- 2) Er moet een minimum aantal deelnemende leden zijn, gekoppeld aan het vermogen van de productie-installatie. Het minimum aantal deelnemende leden hangt samen met de grootte van de productie-installatie waarvoor subsidie wordt verleend. Hoe meer vermogen wordt opgesteld, hoe meer deelnemende leden benodigd zijn. Dit geeft invulling aan een gewenste mate van (lokale) participatie. De eis voor een minimum aantal deelnemende leden verschilt per techniek: 1 lid per 5 kWp opgesteld vermogen bij zon PV, 1 lid per 2 kW opgesteld vermogen wind, en 1 lid per 1 kW opgesteld vermogen voor waterkracht. Dit is gebaseerd op de verschillen in vollasturen per techniek en op ronde getallen afgerond.²
- 3) Per adres kan maximaal één persoon of onderneming als deelnemend lid deelnemen. Zo wordt voorkomen dat met meerdere personen uit één huishouden een productie-installatie kan worden gerealiseerd op basis van deze regeling. Dat is immers niet in de geest van de gezamenlijkheid zoals die in deze regeling wordt beoogd.
- 4) De deelnemende leden van de coöperatie beschikken over een zogenaamde kleinverbruikersaansluiting (met een totale maximale doorlaatwaarde van ten hoogste 3 x 80 A) op het adres waar ze wonen of gevestigd zijn. Een kleinverbruikersaansluiting is vereist zodat de betrokkenheid van met name particulieren en kleine ondernemingen wordt gestimuleerd en zodoende het kleinschalige karakter wordt geborgd.

Er worden geen eisen gesteld aan het type woning van de deelnemende leden van een coöperatie. Zowel mensen die een woning huren als mensen die een woning bezitten kunnen als lid van een coöperatie deelnemen aan deze regeling.

Het is mogelijk dat tijdens de looptijd van de subsidie de overeenkomst van financiële inleg tussen een deelnemend lid en de coöperatie wordt ontbonden. Het kan voorkomen dat dit er toe leidt dat de coöperatie niet langer voldoet aan het minimum aantal deelnemende leden. In dit geval dient de coöperatie nieuwe leden te werven en de ledenlijst aan te vullen tot het minimum aantal deelnemende leden.

² Dit gaat uit van een ruim verbruik van circa 5000 kWh per lid. Voor zon-PV komt dit overeen met circa 1 lid per 5kWp; voor wind (dat per kW meer vollasturen draait) komt dit overeen met 1 lid per 2 kW en voor waterkracht komt dit overeen met 1 lid per 1 kW.

De coöperatie moet eens per jaar de minister in kennis stellen van mutaties in de ledenlijst. Indien mutaties in de ledenlijst er toe leiden dat men niet meer aan de minimum ledeneis voldoet, dient de coöperatie dit direct te melden aan de minister.

Als een nieuwe productie-installatie wordt geplaatst op een locatie waar al een productie-installatie staat, dient de lijst met deelnemende leden te bestaan uit andere leden dan de leden die reeds op de ledenlijst van de bestaande productie-installatie staan. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een extra set zonnepanelen geplaatst wordt op een dak waar al zonnepanelen liggen. Zo wordt voorkomen dat de minimum ledeneis wordt omzeild door een productie-installatie in opgeknijpte delen te realiseren.

Naast deze eisen voor de coöperatie ten aanzien van deelnemende leden is er één vereiste voor de coöperatie die ziet op alle leden van de coöperatie. Een coöperatie komt alleen in aanmerking voor subsidie als de zeggenschap over de productie-installatie zo geregeld is dat ieder lid van de coöperatie één stem heeft in de algemene ledenvergaderingen en dit is vastgelegd in de statuten. Dit betreft niet alleen de deelnemende leden, maar ook de leden van de coöperatie die niet deelnemen aan de betreffende productie-installatie. Dit sluit aan bij de bepalingen in het Burgerlijk Wetboek over coöperaties. Reden om zeggenschap van alle leden te vereisen in deze regeling is dat daarmee voorkomen wordt dat de zeggenschap geconcentreerd wordt bij één of enkele leden. Dat zou onwenselijk zijn omdat dat ten koste gaat van lokale betrokkenheid.

2.4.2 Eisen aan een VvE ten aanzien van de leden

Naast coöperaties kunnen ook VvE's subsidie aanvragen op grond van de regeling. Daarmee wordt voorkomen dat VvE's die, op eigen gebouw of grond, een productie-installatie willen realiseren daarvoor speciaal een coöperatie moeten oprichten, terwijl zij al een geschikte juridische entiteit hebben die het lokale, kleinschalige en participatieve karakter borgt. Voor VvE's geldt een aantal eisen ten aanzien van de leden. Er is voor gekozen om deze eisen te laten gelden voor alle leden van de VvE. Anders dan bij een coöperatie wordt er geen onderscheid gemaakt tussen deelnemende leden en overige leden. De reden daarvoor is dat een VvE alleen subsidie kan aanvragen met akkoord van de algemene leden vergadering. Leden van een VvE die subsidie aanvraagt worden daarom automatisch gezien als deelnemende leden. Indien slechts een deel van de leden van de VvE een productie-installatie wil realiseren of de productie-installatie zich niet bevindt op grond of een gebouw waartoe de VvE is opgericht, kan niet de VvE subsidie aanvragen, maar dient men als coöperatie subsidie aan te vragen of dient men zich als deelnemend lid aan te sluiten bij een bestaande coöperatie. In dat geval gelden de regels die voor coöperaties gelden.

Voor de leden geldt dat de VvE er zorg voor moet dragen dat deze aan een aantal vereisten voldoen:

1. De deelnemende leden van een VvE wonen of zijn gevestigd in de postcodeplaats die in de beschikking tot subsidieverlening is vastgelegd. Om het lokale karakter te borgen, is het niet wenselijk dat bijvoorbeeld een verhuurder, die niet in het pand van de VvE woont of is gevestigd deelneemt aan de regeling.
2. Bij een productie-installatie van een VvE met eigen gronden (velden, weides) en plaatsing van de installatie daarop geldt dat er een minimum aantal leden moet zijn, gekoppeld aan het vermogen van de productie-installatie. Hoe meer vermogen wordt opgesteld, hoe meer deelnemende leden benodigd zijn. Dit geeft invulling aan een gewenste mate van (lokale) participatie. De eis voor een minimum aantal deelnemende leden verschilt per techniek: 1 lid per 5 kWp opgesteld vermogen bij zon PV, 1 lid per 2 kW opgesteld vermogen bij wind, en 1 lid per 1 kW opgesteld vermogen voor waterkracht. Dit is gebaseerd op de verschillen in vollasturen per techniek en op ronde getallen afgerond. Hiermee wordt voorkomen dat een VvE met maar enkele leden, maar met een groot grondoppervlak, een grote productie-installatie kan realiseren waar de omvang van de installatie niet in verhouding staat tot de mate van lokale betrokkenheid.
3. De leden van de VvE beschikken over een zogenaamde kleinverbruikersaansluiting (met een totale maximale doorlaatwaarde van ten hoogste 3 x 80 A) op het adres waar ze wonen of gevestigd zijn.

Voor een productie-installatie van een VvE op een dak/gebouw van de eigen VvE geldt dat er geen eisen gesteld worden aan het minimum aantal leden om optimale benutting van het dak/gebouw mogelijk te maken. Lokaliteit en participatie zijn bij een VvE voldoende geborgd.

Er is geen eis gesteld voor de zeggenschap binnen een VvE, zoals die er wel is voor een coöperatie, omdat de zeggenschapsverhoudingen binnen een VvE al op andere gronden bepaald zijn. De zeggenschap verloopt bij een VvE via de stemverhoudingen binnen de VvE.

2.5 Productie-installaties

Met steun van deze regeling kan een coöperatie of VvE een productie-installatie realiseren. Dit is een samenstel van voorzieningen waarmee hernieuwbare elektriciteit wordt geproduceerd. Onder een samenstel van voorzieningen wordt verstaan: alle aanwezige middelen die onderling met elkaar zijn verbonden voor de productie van hernieuwbare elektriciteit. Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat daarvoor één van de volgende technologieën wordt gebruikt: windmolens, zonnepanelen of waterkrachtinstallaties. De productie-installatie wordt aangesloten op het elektriciteitsnet.

Jaarlijks zal er een openstellingsronde komen voor het indienen van aanvragen. Bij deze openstellingsronde zal worden aangegeven voor welke categorieën productie-installaties in dat jaar een aanvraag voor subsidie kan worden ingediend.

Per locatie mag per openstellingsronde per categorie productie-installaties maximaal één aanvraag worden ingediend. In volgende openstellingsrondes kan wel een aanvraag gedaan worden voor een nieuwe productie-installatie (bijvoorbeeld ter uitbreiding) op dezelfde locatie.

2.5.1 Eisen aan de aansluiting van de productie-installatie

In de regeling worden eisen gesteld met betrekking tot de aansluiting en het allocatiepunt waarop de productie-installatie wordt aangesloten op het elektriciteitsnet. Een allocatiepunt is een meetpunt waaraan een marktpartij is gekoppeld en waarvan de meetdata centraal kan worden uitgewisseld. Per opengestelde categorie productie-installaties wordt gespecificeerd of de productie-installatie op een klein- of grootverbruikersaansluiting wordt aangesloten. Indien de productie-installatie wordt aangesloten op een kleinverbruikersaansluiting (met een totale maximale doorlaatwaarde van ten hoogste 3*80A), is het verplicht om alle elektriciteit aan het net te leveren en moet de productie-installatie worden aangesloten op een zuiver terugleverallocatiepunt. De installatie achter een zuiver terugleverallocatiepunt is technisch gescheiden van de rest van de installaties van de eindafnemer. Hiermee wordt overlap met de salderingsregeling voorkomen. Voor kleinverbruikers wordt immers de elektriciteit die zij aan het net leveren verrekend met de elektriciteit die van het net wordt afgenomen. Het voornemen is de salderingsregeling vanaf 2023 tot en met 2030 stapsgewijs af te bouwen, waardoor er gedurende die tijd in afnemende mate sprake zal zijn van saldering. Indien op het allocatiepunt waarop de productie-installatie wordt aangesloten ook energie wordt afgenomen, wordt automatisch gesaldeerd. Als in een dergelijke situatie ook subsidie op basis van de regeling zou worden verleend, zou er sprake zijn van dubbele stimulering. Om dat te voorkomen is een zuiver terugleverallocatiepunt vereist wanneer de productie-installatie is aangesloten op een kleinverbruikersaansluiting.

Indien de productie-installatie is aangesloten op een grootverbruikersaansluiting, wordt er niet gesaldeerd. Daarom is zelflevering van de geproduceerde elektriciteit wel toegestaan. Deze zelflevering wordt ook gesubsidieerd. Hiervoor kunnen overigens wel een andere basiselektriciteitsprijs en correctiebedrag worden vastgesteld. Zie paragraaf 2.6.2..

Per beschikking tot subsidieverlening is een apart allocatiepunt nodig om de elektriciteit die onder een subsidiebeschikking is verleend apart te registreren. Zo kunnen op één locatie (bijvoorbeeld door uitbreiding in een later jaar) meerdere productie-installaties op meerdere allocatiepunten worden gerealiseerd. Om te voorkomen dat productie-installaties worden opgeknipt zodat gebruik gemaakt kan worden van meerdere kleinverbruikersaansluitingen, is als de productie-installatie wordt aangesloten op het elektriciteitsnet met een kleinverbruikersaansluiting en deze productie-installatie zich bevindt op een locatie waarvoor op grond van deze regeling al subsidie is verleend

voor een andere productie-installatie die is aangesloten op het elektriciteitsnet met een kleinverbruikersaansluiting, vereist dat beide productie-installaties met één aansluiting zijn aangesloten op het elektriciteitsnet. Indien de nieuwe productie-installatie geen gebruik kan maken van deze reeds bestaande kleinverbruikersaansluiting, dient de nieuwe productie-installatie aangesloten te worden op een grootverbruikersaansluiting.

Voor productie-installaties die zijn aangesloten op een grootverbruikersaansluiting is het verplicht om bij de aanvraag een recente transportindicatie van de netbeheerder mee te sturen van maximaal vier weken oud.

In een transportindicatie wordt een indicatie gegeven door de netbeheerder dat er op het moment dat de transportindicatie wordt afgegeven nog ruimte op het elektriciteitsnet beschikbaar is om de productie-installatie aan te sluiten. Deze eis zorgt er voor dat de kans minder groot is dat er subsidie wordt verleend voor productie-installaties die niet haalbaar blijken te zijn vanwege het ontbreken van beschikbare netcapaciteit. De transportindicatie is overigens geen garantie dat op het moment dat er daadwerkelijk een aanvraag wordt gedaan voor een aansluiting ook ruimte beschikbaar is.

2.5.2 Eigendom productie-installatie en locatie productie-installatie

De productie-installatie moet in eigendom zijn van de coöperatie of VvE, zodat zij volledig over de productie-installatie kan beschikken. Financial lease is onder deze regeling ook toegestaan. Hiermee wordt aangesloten bij beleidsregels vastgesteld door de Staatssecretaris van Financiën (Staatscourant 2019, nr. 36800).

Het gebouw of de grond waarop de productie-installatie zich bevindt is niet altijd in eigendom van de subsidieontvanger. Voor de regeling is het echter van belang dat de productie-installatie gedurende de gehele subsidie-periode op de betreffende locatie kan blijven staan. Daarom is vereist dat de subsidieontvanger een recht van opstal verkrijgt, als de productie-installatie op een onroerende zaak (het gebouw of de grond) wordt geplaatst die in eigendom is van een ander dan de subsidieontvanger. Daar heeft hij een half jaar de tijd voor na de beschikking tot subsidieverlening. Bij de aanvraag moet wel een intentieovereenkomst daartoe tussen de subsidieontvanger en de eigenaar van de onroerende zaak worden overlegd.

Een andere situatie doet zich voor als de onroerende zaak in eigendom is van een ander, en een derde heeft vervolgens een recht van erfpacht op die onroerende zaak. Het is niet mogelijk om een recht van opstal te vestigen op een onroerende zaak die in erfpacht is uitgegeven. De subsidieontvanger kan in dat geval volstaan met een huurovereenkomst of gebruiksovereenkomst tussen de subsidieontvanger en de erfpachter.

Nog weer een andere situatie is aan de orde als een coöperatie als subsidieontvanger een productie-installatie wil plaatsen op een gebouw dat in eigendom is van een VvE, niet zijnde de subsidieontvanger. In dat geval kan worden volstaan met een huurovereenkomst of gebruiksovereenkomst tussen de coöperatie en VvE.

Als de installatie op een VvE-dak wordt geplaatst door de VvE zelf, is de VvE zelf volledig bevoegd om over het dak te beschikken en is een recht van opstal vanzelfsprekend niet aan de orde. Daarnaast geldt specifiek voor een VvE dat de productie-installatie alleen mag worden geplaatst op een gebouw of bijbehorende grond waartoe de VvE is opgericht.

2.6 Wijze van berekening van de subsidie, voorschotverlening en vaststelling

De subsidie bedraagt het verschil tussen het basisbedrag en de economische waarde van de geleverde elektriciteit, uitgedrukt in het correctiebedrag. De subsidie die ontvangen wordt, kan dus per jaar wisselen omdat de prijs van elektriciteit fluctueert. De totale inkomsten uit de geproduceerde elektriciteit (subsidie + verkoop elektriciteit en garanties van oorsprong) blijven door deze systematiek echter stabiel.

2.6.1 Basisbedrag

De kostprijs voor de productie van hernieuwbare elektriciteit per kWh is vastgelegd in het basisbedrag voor de technologie. Hierin worden onder andere investerings- en exploitatiekosten en

een redelijk rendement meegenomen. Hierover brengt het Planbureau voor de Leefomgeving (hierna: PBL) jaarlijks een advies uit aan de minister volgens een vaste systematiek. Specifieke kenmerken en diversiteit van productie-installaties die door coöperaties worden gerealiseerd, worden door het PBL meegewogen bij het bepalen van advies voor het basisbedrag. Uitgangspunt is dat het merendeel van de productie-installaties gerealiseerd kan worden. Het basisbedrag wordt vastgelegd in de beschikking tot subsidieverlening en staat vast voor de gehele looptijd van de subsidie. Het basisbedrag per categorie productie-installaties wordt jaarlijks gepubliceerd in het openstellingsbesluit.

2.6.2 Correctiebedrag

Het correctiebedrag geeft de inkomsten weer die de subsidieontvanger heeft, naast de subsidie. Het betreft de inkomsten uit de verkoop van elektriciteit en garanties van oorsprong. Het correctiebedrag bestaat uit de som van de gemiddelde elektriciteitsprijs, de gemiddelde waarde van de garanties van oorsprong en eventuele andere inkomsten:

- De gemiddelde elektriciteitsprijs gedurende het betreffende kalenderjaar op de korte termijn handelsbeurs voor elektriciteit, de APX. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen op het net ingevoede elektriciteit en niet op het net ingevoede elektriciteit. Als de gemiddelde elektriciteitsprijs lager is dan de basiselectriciteitsprijs, wordt met de basiselectriciteitsprijs gerekend. Voor de categorieën productie-installatie voor wind- en zonne-energie wordt de gemiddelde marktprijs van elektriciteit gecorrigeerd voor profielkosten en onbalanskosten. De profiel- en onbalanskosten worden jaarlijks berekend door PBL en meegenomen in het advies voor de correctiebedragen.
 - o Profielkosten zijn kosten (of opbrengsten) die ontstaan omdat de waarde van elektriciteit op de momenten dat een productie-installatie levert, niet overeenkomt met de gemiddelde marktwaarde van elektriciteit gedurende een jaar. Dat is met name van toepassing bij wind- en zonne-energie waarbij de productie niet regelbaar is maar afhankelijk van de weersomstandigheden.
 - o Daarnaast wordt de gemiddelde marktprijs gecorrigeerd voor onbalanskosten. De productie van wind- en zonne-energie is niet exact te voorspellen, omdat het afhankelijk is van de weersomstandigheden. Daardoor ontstaan afwijkingen tussen de voorspelde en gerealiseerde opbrengst. Hiervoor kan de subsidieontvanger boetes krijgen van de netbeheerder (onbalanskosten).
- De gemiddelde waarde van garanties van oorsprong voor de betreffende technologie in het betreffende kalenderjaar. Hiervoor wordt een inschatting gemaakt door het PBL. Garanties van oorsprong zijn verhandelbare certificaten waarmee men kan aantonen dat hernieuwbare elektriciteit is geproduceerd en op een elektriciteitsnet is ingevoerd. Omdat de garanties van oorsprong verhandeld kunnen worden, vertegenwoordigen deze een economische waarde. Er kan ook sprake zijn van de situatie dat de geproduceerde hoeveelheid elektriciteit niet op een elektriciteitsnet wordt ingevoerd. In dat geval kunnen garanties van oorsprong voor niet-netlevering worden afgegeven. Dergelijke garanties van oorsprong voor niet-netlevering verschillen van reguliere garanties van oorsprong omdat ze niet verhandelbaar zijn en enkel kunnen worden aangewend ter verkrijging van het subsidievoorschot. Wanneer ze voor dat doel zijn gebruikt, vervallen ze. Garanties van oorsprong worden afgegeven door CertiQ. CertiQ is de garantiebeheersinstantie.
- Eventueel kan er nog gecorrigeerd worden voor andere zaken die een substantiële invloed hebben op het verschil tussen de gemiddelde kostprijs van hernieuwbare elektriciteit en de relevante gemiddelde marktprijs van elektriciteit en die voortvloeien uit maatregelen van de overheid. Dit biedt de mogelijkheid om in te spelen op toekomstige beleidsontwikkelingen. Dat is echter niet voorzien op moment van publicatie van deze regeling.

Ten behoeve van de bevoorschotting wordt jaarlijks een voorlopig en een definitief correctiebedrag vastgesteld. Het voorlopige correctiebedrag wordt jaarlijks vóór 1 november door de minister vastgesteld ten behoeve van de maandelijksse voorschotten in het volgende kalenderjaar. Daarbij wordt de gemiddelde elektriciteitsprijs van de voorafgaande periode van 1 september tot en met 31 augustus gehanteerd. Voor productie-installaties die in dat jaar zijn opengesteld, worden de voorlopige correctiebedragen al bij het openstellingbesluit vastgesteld.

Het definitieve correctiebedrag wordt jaarlijks vóór 1 april door de minister vastgesteld ten behoeve van de bijstelling van de afgegeven voorschotten in het voorgaande kalenderjaar. Daarbij wordt de gemiddelde elektriciteitsprijs in het voorgaande kalenderjaar (1 januari tot en met 31 december) gehanteerd. De voorlopige en definitieve correctiebedragen worden vastgesteld bij besluit van onze minister.

2.6.3 Basiselektriciteitsprijs

De basiselektriciteitsprijs vormt de ondergrens voor de elektriciteitsprijs waarmee wordt gecorrigeerd. De basiselektriciteitsprijs is twee derde van de lange termijn elektriciteitsprijs. Over de lange termijn elektriciteitsprijs wordt advies gegeven door PBL. Door het instellen van deze basiselektriciteitsprijs, wordt het financiële risico op de overheidsbegroting gereduceerd. In de praktijk zal de elektriciteitsprijs naar verwachting niet vaak onder deze basiselektriciteitsprijs zakken. Zonder deze grens zou de overheid hier echter wel budget beschikbaar voor moeten houden, terwijl dit waarschijnlijk niet tot uitbetaling zou leiden. Door het instellen van de basiselektriciteitsprijs hoeft er per productie-installatie minder budget beschikbaar te zijn en kunnen er zodoende meer productie-installaties gestimuleerd worden. De basiselektriciteitsprijs wordt per categorie productie-installaties gepubliceerd in het openstellingsbesluit.

2.6.4 Subsidiabele productie

In de beschikking tot subsidieverlening wordt voor de betreffende productie-installatie een maximumproductie per jaar vastgesteld waarvoor subsidie kan worden verstrekt. Dit is het product van het vermogen van de productie-installatie uitgedrukt in kW of kWp en het maximaal aantal vollasturen. In het openstellingsbesluit wordt per categorie productie-installaties een maximum aantal vollasturen bepaald. Daarbij wordt in beginsel het aantal vollasturen overgenomen dat het PBL heeft gehanteerd bij haar jaarlijkse advies ten behoeve van de vaststelling van het basisbedrag per categorie productie-installaties. Voor productie-installaties die gebruik maken van windenergie wordt het maximum aantal vollasturen per categorie productie-installaties bepaald aan de hand van het windrapport en de netto P50-waarde vollasturen.

2.6.5 Subsidie

De subsidie per kWh bedraagt: het basisbedrag minus het correctiebedrag. Omdat het correctiebedrag jaarlijks fluctueert (zie de uitleg over het correctiebedrag in paragraaf 2.6.2), is de daadwerkelijke subsidie per kWh jaarlijks ook verschillend. Per jaar wordt de subsidie per kWh vermenigvuldigd met de gerealiseerde productie. Als de gerealiseerde productie hoger is dan de maximumproductie per jaar wordt gerekend met de maximumproductie.

2.6.6 Banking

De regeling biedt de mogelijkheid om productieruimte over te hevelen naar een ander kalenderjaar, het zogenaamde banking. Er zijn twee vormen van banking:

- forward banking: wanneer er minder elektriciteit geproduceerd wordt dan de maximaal subsidiabele jaarproductie kan het productietekort naar een volgend jaar worden meegenomen om daarin het productietekort en de daardoor gemiste subsidie in te halen. Het is ook mogelijk om de gemiste productie in een extra jaar aan het einde van de subsidieperiode in te halen;
- backward banking: wanneer er meer elektriciteit geproduceerd wordt dan de maximaal subsidiabele jaarproductie kan het productieoverschot worden meegenomen naar een volgend jaar om een productietekort in een bepaald jaar aan te vullen.

Door banking mogelijk te maken verbetert het risicoprofiel van de productie-installaties, waardoor het eenvoudiger wordt voor coöperaties en VvE's om financiering te krijgen voor de productie-installatie, zonder dat de hoeveelheid toegekende subsidie wijzigt. Deze voorziening is gericht op fluctuaties in energieproductie buiten de invloedssfeer van de subsidieontvanger, bijvoorbeeld als gevolg van fluctuaties in de hoeveelheid wind of zon. Backward banking is per jaar beperkt tot maximaal 25% van de subsidiabele productie. Dit om te waarborgen dat de productie-installatie (nagenoeg) de gehele subsidieperiode blijft draaien en niet vroegtijdig stopgezet wordt, doordat de totale subsidiabele productie al is gerealiseerd. Banking wordt toegepast voor alle categorieën productie-installaties.

Indien aan het einde van de subsidieperiode van 15 jaar nog onbenutte gebankte productie resteert, kan op verzoek van de subsidieontvanger de subsidieperiode met maximaal één jaar verlengd worden. Daarmee krijgt de subsidieontvanger de gelegenheid deze productie alsnog in te halen.

2.6.7 Bevoorschotting

Subsidieontvangers ontvangen elk jaar van de looptijd van de subsidie een voorschot op de subsidie. Deze worden maandelijks uitbetaald.

De voorschotten worden bepaald met een voorlopig correctiebedrag dat door het PBL wordt berekend. Dit is gebaseerd op de verwachting van de elektriciteitsprijs in het komende jaar. Dit voorlopige correctiebedrag wordt jaarlijks voor 1 november gepubliceerd. Voor productie-installaties die in dat jaar zijn opengesteld, worden de voorlopige correctiebedragen al bij het openstellingbesluit vastgesteld.

Het maandelijks te ontvangen voorschot wordt gebaseerd op ééntwaalfde van 80% van het vastgestelde maximum aantal kWh per jaar. De subsidieontvanger kan daarmee dus maandelijks op een vast bedrag rekenen en het te ontvangen voorschot is daarmee niet afhankelijk van schommelingen in de productie, bijvoorbeeld door seizoensinvloeden. In bepaalde gevallen kan de minister de maandelijkse bedragen herberekenen, bijvoorbeeld als de maandelijkse of cumulatieve productie ruim achterblijft bij de raming.

Na afloop van een kalenderjaar berekent het PBL wat het definitieve correctiebedrag moet zijn, op basis van de feitelijke elektriciteitsprijzen in het betreffende jaar. Deze worden door de minister jaarlijks voor 1 april gepubliceerd. Binnen 6 maanden na afloop van het kalenderjaar worden de voorschotten bijgesteld aan de hand van de definitieve correctiebedragen en werkelijk gerealiseerde productie. Een eventueel te veel aan uitbetaalde voorschotten wordt verrekend met de voorschotten in het volgende jaar. Indien de subsidieontvanger te weinig voorschot heeft ontvangen, wordt het resterende bedrag binnen 6 weken aan de subsidieontvanger overgemaakt.

2.7 Aanvragen en beschikking

Deze regeling biedt het kader voor het verstrekken van de subsidie. Met een separaat besluit kan de subsidieregeling jaarlijks worden opengesteld, met een bepaald budgetplafond. Ook zijn hierin per categorie productie-installaties het basisbedrag per kWh, het maximum aantal vollasturen, de basiselectriciteitsprijs per kWh en de voorlopige elektriciteitsprijs opgenomen.

2.7.1 Aanvraag en informatievereisten

De subsidieaanvraag wordt gedaan door middel van het door de minister ter beschikking gestelde formulier. De aanvragen kunnen alleen digitaal worden ingediend via <https://mijn.rvo.nl/eloket/login-start.html>³. Bij de aanvraag moet informatie worden aangeleverd over de subsidieontvanger en de productie-installatie. Met deze informatie kan de minister beoordelen of de productie-installatie tijdig kan worden gerealiseerd.

Beoordeling van de aanvragen vindt plaats op basis van volgorde van binnenkomst. Aanvragen die op dezelfde dag zijn binnen gekomen, worden behandeld alsof zij gelijktijdig zijn binnen gekomen. Indien het budgetplafond wordt bereikt en niet alle aanvragen die op de betreffende dag zijn binnen gekomen gehonoreerd kunnen worden, wordt er geloot onder deze aanvragen. Aanvragen die na 17:00 uur worden gedaan, worden gezien als binnen gekomen op de volgende dag. Indien de aanvraag niet compleet is, krijgt de aanvrager de gelegenheid om deze aan te vullen. De datum dat de aanvraag compleet is, wordt gezien als de datum van binnenkomst.

2.7.2 Afwijzingsgronden

Als de aanvraag niet voldoet aan de regels of het niet aannemelijk wordt geacht dat de productie-

³ Tijdens de internet-consultatie van de regeling is het digitale formulier van de regeling nog niet beschikbaar.

installatie wordt gerealiseerd wordt de aanvraag afgewezen. Datzelfde geldt als er voor de productie-installatie al rijksstimulering is verstrekt. Daarnaast zijn er nog enkele andere afwijzingsgronden.

2.7.3 Beschikking tot verlening van de subsidie

Uiterlijk 13 weken na de aanvraag, eventueel verlengd met nog eens 13 weken, beslist de minister over de aanvraag. Als de aanvraag aan de gestelde eisen voldoet en er is nog voldoende budget beschikbaar, zal er een beschikking tot subsidieverlening worden afgegeven. In de beschikking wordt de postcoderoos opgenomen en voor welke techniek de beschikking wordt verleend. Ook wordt voor het berekenen van de subsidie en de voorschotten opgenomen: de maximale subsidiabele productie, het basisbedrag, de basiselektriciteitsprijs en het maximum aantal vollasturen.

2.7.4 Informatievereisten half jaar na beschikking tot subsidieverlening

Uiterlijk een half jaar na beschikking moet de ledenlijst worden aangeleverd en dient, voor zover van toepassing, het recht van opstal te zijn gevestigd. De ledenlijst bevat naam en adresgegevens van de leden: in geval van een VvE alle leden, in een geval van een coöperatie de deelnemende leden. De overeenkomsten tussen de coöperatie en de leden waaruit blijkt dat het lid financieel participeert in de productie-installatie kunnen ter controle door de minister worden opgevraagd.

2.7.5 Realisatie

De subsidieaanvrager overlegt bij de aanvraag een tijdschema wanneer de productie-installatie zal worden gerealiseerd. Ook geeft hij bij de aanvraag aan wat het begin van de looptijd van de subsidie zal zijn. Dit laatste kan op verzoek van de subsidieontvanger maximaal driemaal worden gewijzigd, mits het verzoek wordt ingediend voor de oorspronkelijke datum is verstrekt, de nieuwe datum niet later is dan de maximale realisatietermijn en de installatie nog niet in gebruik is genomen. Deze flexibiliteit is mogelijk gemaakt omdat het lastig is om op het moment van aanvraag de startdatum goed in te schatten. Tegelijk is een zo realistisch mogelijke startdatum wenselijk vanwege het voorspellen van de kasuitgaven voor deze regeling.

Een productie-installatie die gebruik maakt van zon-PV moet binnen anderhalf jaar in gebruik zijn genomen, gerekend vanaf beschikking tot subsidieverlening. Die periode bedraagt drie jaar voor productie-installaties die gebruik maken van windenergie of waterkracht. Voor windenergie en waterkracht geldt ook dat binnen 1,5 jaar de opdrachten voor de levering van onderdelen voor de bouw van de productie-installatie aan de minister moeten worden verstrekt. Deze verplichtingen zijn van belang om er zeker van te zijn dat geld dat de overheid heeft gereserveerd niet jarenlang ongebruikt blijft. Indien de opdrachtverstrekking of ingebruikname niet tijdig heeft plaatsgevonden kan de beschikking worden ingetrokken.

Als er ten opzichte van de aanvraag wijzigingen aan de orde zijn, bijvoorbeeld wat betreft de omvang van de productie-installatie, moet dit zo snel mogelijk aan de minister worden doorgegeven, maar ten minste voor het begin van de looptijd van de subsidie.

2.7.6 Looptijd van de subsidie

De subsidie wordt verstrekt voor een looptijd van 15 jaar. De technische levensduur van dit type productie-installaties is meestal ruimer dan 15 jaar. Een looptijd van 15 jaar geeft voldoende zekerheid dat een productie-installatie voor langere tijd elektriciteit blijft produceren.

3. Regeldruk

Er is gekeken naar de regeldruk voor subsidieontvangers en hoe deze regeldrukkosten zo veel mogelijk kunnen worden ondervangen. Voor de inschatting van de tijdsbesteding is gebruik gemaakt van het Handboek meting regeldrukkosten. Het gaat hierbij om eenmalige regeldrukkosten voor alle subsidieontvangers, om eenmalige kosten voor een deel van de subsidieontvangers en structurele regeldrukkosten.

Enmalig voor alle subsidieontvangers

Voor het aanvragen van een subsidie worden alle subsidieontvangers gevraagd om de informatie bij de aanvraag aan te leveren. Dit is algemene informatie over de coöperatie (zoals NAW gegevens). Ook moeten subsidieontvangers hun vergunningen bijvoegen. Het bij elkaar zoeken van deze gegevens kost ongeveer één uur.

De coöperatie gaat met elk deelnemend lid een overeenkomst aan over de vaststelling van de financiële inleg. Deze overeenkomst zou ook gesloten worden indien er geen sprake zou zijn van subsidie. Zodoende is hier geen aanvullende regeldruk mee gemoeid.

Subsidieontvangers moeten daarnaast een haalbaarheidsstudie aanleveren. Dit bevat onder andere een exploitatiestudie en een financieringsplan. Deze informatie is al bekend bij subsidieontvangers, maar het opschrijven van deze informatie kost afgerond 3 uur.

In totaal betreft het een éénmalige tijdsbesteding van 4 uur voor alle subsidieontvangers. Bij een uurtarief van 15 euro en 200 aanvragen per jaar komt het totaal op €12.000,- per openstellingsronde.

Eenmalig voor een deel van de subsidieontvangers

Voor productie-installaties met een grootverbruikersaansluiting moet een transportindicatie worden opgevraagd bij de netbeheerders. Het aanvragen van een transportindicatie kost 1 uur. Dit geldt voor circa 75% van de aanvragen.

Subsidieontvangers die de installatie op een onroerende zaak van een derde plaatsen, moeten een overeenkomst hebben voor recht van opstal. Het opstellen van deze overeenkomst inclusief het toesturen aan de minister aan de zijde van de subsidieontvanger kost 1 uur. Dit geldt voor circa 75% van de aanvragen.

Een coöperatie moet haar statuten overleggen. De statuten zijn beschikbaar. Het opzoeken van de statuten kost 30 minuten (0,5 uur). Dit betreft ongeveer 75% van de aanvragen.

In totaal betreft het 2,5 uur * 75% van 200 aanvragen * een uurtarief van €15,- = €5.625,- per openstellingsronde.

Structureel

De toename van de structurele administratieve lasten voor de subsidieontvangers is beperkt. Het gaat hierbij alleen om de verplichting de minister jaarlijks op de hoogte te stellen van mutaties in de ledenlijst (naam- en adresgegevens van het nieuwe lid). Dit kost 1 uur per jaar. In totaal betreft het 1 uur per jaar * 200 aanvragen * een subsidieperiode van 15 jaar * een uurtarief van €15,- = €45.000 voor de beschikkingen uit één openstellingsronde.

Regeldruk voor coöperaties en VvE's

In totaal bedragen de administratieve lasten €12.000,- + €5.625,- + €45.000 = €62.635,- per openstellingsronde. Per openstellingsronde is een subsidiebudget van €37 miljoen voorzien. De administratieve lasten bedragen dus 0,17 % van het totale jaarlijkse subsidiebudget van 37 miljoen euro.

Midden en klein bedrijf (MKB)

De subsidieregeling leidt niet tot substantiële regeldruk of tot substantiële wijzigingen in de werkprocessen voor het MKB en daarom is er geen MKB-toets uitgevoerd. Voor een MKB-er die deelnemend lid wordt van een coöperatie of die lid is van een VvE is er, net als voor particuliere deelnemende leden aan een coöperatie of voor particuliere VvE-leden, geen sprake van regeldruk.

4. Privacy

Bij de aanvraag moet informatie worden aangeleverd door de subsidieontvanger, dat wil zeggen gegevens over de subsidieontvanger zelf (de coöperatie of de VvE), en gegevens over de productie-installatie. Ook moeten worden bijgevoegd: noodzakelijke vergunningen, een tijdschema, een haalbaarheidsstudie en indien aan de orde een windenergie- en opbrengstberekening, een huur- of gebruiksovereenkomst of intentieovereenkomst tot recht van opstal en een transportindicatie. Deze informatie heeft de minister nodig om te kunnen beoordelen of de productie-installatie aan de subsidievoorwaarden voldoet.

In de regeling is vereist dat deelnemende leden (particulieren en kleine ondernemingen) van een coöperatie dan wel VvE-leden wonend dan wel gevestigd moeten zijn binnen de postcodehoos, er maximaal één deelnemend lid per adres kan zijn en zijn voor coöperaties eisen gesteld aan de

aantallen unieke deelnemende leden die nodig zijn voor het opgesteld vermogen van de productie-installatie. Ook is vereist dat de deelnemende leden een kleinverbruikersaansluiting hebben. Deze eisen zijn gesteld om het kleinschalige, lokale en participatieve karakter van de regeling te borgen. Om een controle te kunnen uitvoeren op deze eisen, moet de coöperatie dan wel VvE uiterlijk een half jaar nadat de beschikking is afgegeven bij de minister een lijst aanleveren met daarop de naam- en adresgegevens van de individuele deelnemende leden. Deze gegevens worden door de minister in de administratie opgeslagen. De gegevensverwerking door de minister is nodig om te beoordelen of de coöperatie dan wel VvE aan de subsidievoorwaarden voldoet en om dit steekproefsgewijs te kunnen controleren. Ten aanzien van de verwerking van deze persoonsgegevens is een zogenaamde PIA (Privacy Impact Assessment) uitgevoerd. Er worden niet meer gegevens dan nodig voor de uitvoering van de subsidieregeling opgevraagd en verwerkt. Daarmee wordt voldaan aan de eis dat de verwerking voldoet aan de eisen proportionaliteit en subsidiariteit. Immers, gezien de hoogte van de mogelijk te ontvangen subsidie is het belangrijk dat alleen subsidie wordt verstrekt aan coöperaties en VvE's die voldoen aan de voorwaarden zoals in deze regeling gesteld zijn en dat naleving van de vereisten uit de regeling gecontroleerd kan worden.

De aanvraag wordt bij de minister via het e-loket ingediend. De gegevens in deze aanvraag worden automatisch ingelezen in het administratieve systeem. Naar verwachting zullen de naam- en adresgegevens van de individuele deelnemende leden door de coöperatie via het e-loket "mijn dossier" worden aangeleverd. De gegevens worden automatisch aan het dossier gekoppeld. De beoordeling van de gegevens gebeurt handmatig.

5. Uitvoering

De subsidieregeling wordt uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO), een ervaren uitvoerder van subsidies op het gebied van energie. De werkwijze voor aanvraag, beoordeling en uitbetaling van de subsidie komt grotendeels overeen met die van de Stimuleringsregeling Duurzame Energie ++ (hierna: SDE++). Daardoor kan RVO de regeling efficiënt uitvoeren en gebruik maken van de ervaring met de SDE++.

Net als bij de SDE+(+) wordt gebruik gemaakt van ondersteuning door CertiQ ten aanzien van het meten van de productie. CertiQ is de Nederlandse certificeringsautoriteit die verantwoordelijk is voor de uitgifte van de garantie van oorsprong (de garantiebeheerinstantie). Er is tussen RVO en CertiQ reeds een convenant opgesteld voor hun onderlinge werkzaamheden. Dit convenant zal worden aangevuld ten aanzien van deze regeling.

Uitkomsten UHT

PM

6. Advies

PM

7. Consultatie

PM

8. Staatssteun

PM

9. Notificatie

PM